

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพและกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะหลังการทดลอง แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพและกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะติดตามผล แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะก่อนทดลองและระยะหลังการทดลอง แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะก่อนทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีราชา ปีการศึกษา 2544 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพต่ำกว่า เปอร์เซนไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย สุ่มเข้ากลุ่ม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยแยกเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามการเลือกอาชีพ
2. แบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพ
 - 2.1 แบบสำรวจลักษณะนิสัย
 - 2.2 แบบสำรวจทักษะ
 - 2.3 แบบสำรวจค่านิยม
 - 2.4 แบบสำรวจความสนใจ
3. โปรแกรมแนะแนวอาชีพ

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง
2. วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำโปรแกรมแนะแนวอาชีพ เรื่องการเลือกอาชีพ ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของตน แบบสอบถามการเลือกอาชีพ แบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพ เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถามและแบบสำรวจ แล้วนำมาหาเปอร์เซนไทล์ หลังจากนั้นเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 50 มาสอบถามความสมัครใจ เพื่อเข้าร่วมการทดลอง นำคะแนนและรายชื่อผู้สมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองมาทำการสุ่มอย่างง่าย โดยจับฉลาก เพื่อเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 20 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม พร้อมทั้งเก็บคะแนนจากการตอบแบบสำรวจเป็นคะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพก่อนการทดลอง

2.2 ระยะทดลอง

2.2.1 กลุ่มทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ เริ่มทดลองวันที่ 7 เดือน มกราคม พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ 10 ครั้ง ตามขั้นตอน แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวมระยะเวลา 5 สัปดาห์

2.2.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ แต่ได้รับการสอนแบบปกติเรื่องการเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของตน ใช้เวลาตั้งแต่ วันที่ 7 เดือน มกราคม พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

2.3 ระยะหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลอง ตอบแบบสอบถามการเลือกอาชีพ และแบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพทั้ง 4 ด้านอีกครั้งหนึ่ง แล้วพิจารณาความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียน จากอาชีพที่นักเรียนเลือกภายหลังการทดลอง และผลการตอบแบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพ ภายหลังการทดลอง

2.3.1 กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ ตอบแบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพ และแบบสอบถามการเลือกอาชีพ วันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

2.3.2 กลุ่มควบคุมตอบแบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพ และแบบสอบถามการเลือกอาชีพ วันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

2.4 ระยะติดตามผล หลังจากการทดลองทั้งช่วงเวลาประมาณ 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามการเลือกอาชีพและแบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

2.4.1 กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ ตอบแบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพ และแบบสอบถามการเลือกอาชีพ วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2545

2.4.2 กลุ่มควบคุมตอบแบบสำรวจคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับอาชีพ และแบบสอบถามการเลือกอาชีพวันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2545

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพและกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพและกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะก่อนทดลอง และระยะหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะก่อนทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ที่ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง กล่าวคือ ระยะก่อนการทดลองคะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันเนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากรายชื่อนักเรียนที่มีคะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมแนะแนว อาชีพ จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน โดยในระยะหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูงขึ้น เป็นเพราะว่าโปรแกรมแนะแนวอาชีพ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาชีพ มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย ได้แก่ การใช้สื่อวิดิทัศน์ การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกรณีตัวอย่าง ตลอดจนถึงมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้กับนักเรียน ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจอาชีพทำให้นักเรียนมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพรเพชร โคตรสิงห์ (2542, หน้า 73) ที่ได้

ศึกษาผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนพบว่า ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนมีความตระหนักรู้ในอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพรสุตา วีระเดชฐิพ (2538, หน้า 85) ที่ศึกษาผลการแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อวุฒิภาวะทางด้านอาชีพของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพมีวุฒิภาวะทางอาชีพ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในระยะติดตามผล พบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ ยังคงมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูง คือความสอดคล้องในการเลือกอาชีพนั้นคงอยู่จนถึงระยะติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สายพิณ ช่างไม้ (2544, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชาวเขา พบว่าในระยะติดตามผลนักเรียนมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมนั้นไม่ได้รับการใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพ แม้จะได้รับข้อมูลต่าง ๆ จากการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติ แต่ขาดการได้รับข้อมูลในการสำรวจตนเอง ข้อมูลด้านสันทัดเกี่ยวกับอาชีพอาชีพต่าง ๆ จึงทำให้ ไม่มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ

กล่าวโดยสรุปคือ ในระยะก่อนทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน แต่หลังจากทำการทดลองผ่านไปแล้ว กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้จากการได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพทำให้ความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูงขึ้น ทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ส่วนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ คะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพไม่เปลี่ยนแปลง จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ และนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพหลังการทดลองแตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพนั้นได้รับการจัดกิจกรรมที่บรรยากาศในการเรียนรู้ไม่เคร่งเครียด เน้นที่ตัวนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยได้จัดกิจกรรมเป็นกระบวนการเริ่มตั้งแต่ให้นักเรียนได้พิจารณาตนเอง ในด้านลักษณะนิสัย ทักษะ ค่านิยม ความสนใจของตนเอง ตลอดจนให้ข้อมูล สารสนเทศทางด้านอาชีพให้กับนักเรียน การแนะแนวอาชีพจะช่วยทำให้ บุคคลเลือกตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ โดยนำเอาความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพของตนเองมาพิจารณาร่วมกันไปกับ

งานอาชีพที่ต้องการ (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528, หน้า 23) ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ไมเออร์ (Myers, 1941, p. 4) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นการให้ความช่วยเหลือ บุคคล แต่ละคนในการให้ข้อมูลข่าวสาร ประสพการณ์ และคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพสำหรับตนเองได้ และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของชงโค นวลฉิมพลี (2539, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อ พัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพ จึงขาดกิจกรรมในการสำรวจตนเองและอาชีพ ขาดสิ่งจูงใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสม ทำให้มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำกว่ากลุ่มทดลอง

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพแตกต่างกันในระยะเวลาหลังการทดลอง

3. คะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ และนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่ากลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวอาชีพซึ่งเป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้งทุกด้าน ช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจโลกของงานอาชีพต่าง ๆ และองค์ประกอบของงาน ช่วยให้บุคคลรู้จักและตัดสินใจเลือกงานอาชีพอย่างฉลาด ถูกต้องเหมาะสมกับอัตภาพ (สวัสดิ สุวรรณอักษร, 2527, หน้า 51) ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับ ฮอลแลนด์ (Holland, 1994, p. 45) ที่ว่าบุคคลจะเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับคุณลักษณะของตนเองมากขึ้น หากบุคคลนั้นได้ทราบว่าตนเองมีความสนใจในอาชีพอะไร มีความสามารถเพียงใด มีความถนัดอะไร มีบุคลิกภาพอย่างไร และบุคลิกภาพนั้นเหมาะสมเพียงใดกับอาชีพนั้น ๆ จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ สามารถวางแผนเลือกอาชีพที่นักเรียนต้องการในอนาคตได้สอดคล้องกับตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่คงทนในระยะเวลาต่อไป จะเห็นได้ว่าถึงแม้ระยะเวลาจะผ่านไปถึง 4 สัปดาห์จากระยะหลังการทดลองจนถึงระยะติดตามผล นักเรียนยังคงมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูงเนื่องจากการเรียนรู้ที่เกิดจากการสำรวจความสนใจของตัวเอง การได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพด้วยตัวเอง การได้เรียนรู้จาก

บุคลากรในอาชีพต่าง ๆ เป็นหลัก ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมนั้น ไม่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ จึงขาดโอกาสในการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ ทำให้มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพน้อยกว่ากลุ่มทดลองในระยะติดตามผล สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา ปรีขานันท์ (2537, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้ชุดแนะแนวกับการให้ข้อสนเทศที่มีต่อความรู้เรื่องเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความรู้เรื่องเอดส์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดแนะแนว สูงกว่าความรู้ของนักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ ในระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุม มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพแตกต่างกันในระยะติดตามผล

4. คะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 4 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพแล้ว ทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ รู้จักและเข้าใจโลกของงานอาชีพ สามารถตัดสินใจและเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง ซึ่งรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างฉลาดนั้น คือการเรียนรู้ข้อมูล รายละเอียดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาชีพอย่างลึกซึ้ง (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2519, หน้า 5) ซึ่งหลังจากนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนได้สำรวจตนเองได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ได้สำรวจและทำความเข้าใจโลกของอาชีพ เข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพต่าง ๆ จึงทำให้มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ สอดคล้องกับสติเว่น (Stewen, 1995 cited in Holland, 1994, p. 48) ที่กล่าวว่า การให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพนั้นจะช่วยให้เด็กสามารถวางแผนแสวงหาอาชีพต่าง ๆ ในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530, หน้า 52) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับชุดการแนะแนวอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลดังกล่าวมาพอสรุปได้ว่าความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

5. คะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะก่อนทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกัน ทั้งนี้การใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพ เป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจอาชีพ นักเรียนมีโอกาสสำรวจลักษณะนิสัย ทักษะ ค่านิยม ความสนใจในอาชีพ ตลอดจนการสำรวจเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะและความสำคัญของแต่ละอาชีพ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมากยิ่งขึ้น ซึ่งวชิรญา บัวศรี (2519, หน้า 15) ได้กล่าวว่า ก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจว่า ตนเหมาะสมกับอาชีพใดนั้น ควรได้ พิจารณาถึงปัจจัยสำคัญ ๆ เกี่ยวกับตนเอง เช่น มีความสนใจ หรือชอบทำอะไรเป็นพิเศษ มีความสามารถทางด้านใดมากแค่ไหน มีค่านิยมในการทำงานและการดำรงชีวิตอย่างไร และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการแนะแนวอาชีพ เช่น กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมชาย สุจริพงษ์สิน (2543, หน้า 53) ที่พบว่าการแนะแนวอาชีพจะได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์จำเป็นต้องอาศัยเทคนิค และวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ จึงได้เรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ และเข้าใจเนื้อหามากขึ้น และการเรียนรู้ยังคงอยู่ในระยะติดตามผลจึงทำให้นักเรียนมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ (2533, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าชุดการแนะแนวสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยได้และสามารถทำให้พฤติกรรมดังกล่าวยังคงอยู่หลังจากสิ้นสุดการทดลองแล้ว จนถึงระยะติดตามผล

จากเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผล สูงกว่าในระยะก่อนทดลอง

6. คะแนนความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะหลังจากที่ นักเรียนได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเลือกอาชีพ โดยมีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูงขึ้น เพราะนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจตนเอง เรียนรู้และเข้าใจในโลกของอาชีพ ซึ่งมีข้อมูลช่วยในการตัดสินใจที่ชัดและตรงกับ ความต้องการของตัวเอง จึงทำ

ให้มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพสูงขึ้นในระยะหลังการทดลอง และยังส่งผลให้ความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ อันเกิดจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนได้รับ คงอยู่ถึงระยะติดตามผล สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพของ วชิรี ทรัพย์มี (2523, หน้า 24-25) ที่กล่าวว่า กระบวนการเลือกอาชีพของบุคคล เป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องไม่ย้อนกลับ คือเมื่อพัฒนาแล้วจะไม่ย้อนกลับไปที่มีลักษณะเช่นขั้นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อริสรา รุจิราวโรดม (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้บริการสนเทศด้านอาชีพโดยคอมพิวเตอร์ พบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการให้บริการสนเทศด้านอาชีพโดยคอมพิวเตอร์ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมแนะแนวอาชีพ มีความสอดคล้องในการเลือกอาชีพ ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าโปรแกรมแนะแนวอาชีพ สามารถนำไปใช้ เป็นแนวทางในการจัดการแนะแนวทางด้านอาชีพได้
2. ควรมีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ ในแต่ละกลุ่มอาชีพ เพื่อครอบคลุมความสนใจของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรทดลองใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนในโรงเรียน หรือวิทยาลัยที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนต่อไป
2. ควรศึกษาผลของการใช้โปรแกรมแนะแนวอาชีพ เปรียบเทียบกับเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการทางการแนะแนวอื่น ๆ ที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียน